

kanjer van een Groene kikker, die, vreemd genoeg, aangevallen werd door een wijfjesmerel. Telkens wanneer het slachtoffer een sprong maakte, kreeg het een geduchte snavelhouw op zijn kop, waarop dan het hartverscheurend gegil weerklonk. Het zou voor onze glibberige griezels voorzeker niet goed zijn afgelopen, ware het niet, dat mijn vrouw, door gevoelens van medelijden gedreven, het haar aangeboren afgrijzen had weten te overwinnen. Pas nadat zij de plaats van de overval tot op slechts luttele passen benaderd had, vluchtte de Merel. De kikker, aanvankelijk nog geheel versuft door de kloppartij op zijn kop, bleek later toch onder de struiken verdwenen te zijn.

Wageningen.

Dr D. M. DE VRIES.

's Nachts vliegende Hoornaars. Naar aanleiding van enkele mededelingen in D.L.N. omtrent 's nachts vliegende wespen en vooral naar aanleiding van de mededeling in D.L.N. van Februari 1952 het volgende :

In het Veldlaboratorium Kemperberg op de Hoge Veluwe nabij Schaarsbergen kwamen elke dag omstreeks van 22.15—22.20 uur Hoornaar-werksters voor het verlichte raam. De eerste maal gebeurde het op 9 Augustus. Op 16 Augustus vertrok ik weer en op de tussenliggende dagen kwamen ze iedere avond. Frappant was, dat ze iedere avond op dezelfde tijd kwamen (we konden er de klok bijna op gelijk zetten), vooral omdat we er meestal wegvingen, zodat we steeds met andere dieren te doen hadden. Meestal kwam er een, op twee avonden kwamen er twee, meer dieren tegelijk hebben we niet waargenomen.

In de mededeling in D.L.N. van Februari 1952 wordt verondersteld, dat later in de tijd een verlies aan belangstelling in het nest en in alle broedzorghandelingen dit 's avonds lang uitblijven veroorzaakt. Inderdaad is dit 's avonds vliegen iets van de latere tijd (vóór 9 Augustus zagen we geen enkele maal Hoornaars). Echter is in strijd met de bovengenoemde veronderstelling, dat een van de Hoornaars een prooi bij zich had. Het is bekend, dat wespen hun larven voeren met dierlijk voedsel, waartoe ze op jacht gaan naar insecten. Dat de Hoornaar-werkster een prooi bij zich had duidt op een voortleven van de broedzorg. De volgende vragen dringen zich nu op :

1. Is het mogelijk, dat een Hoornaar een prooi

lange tijd bij zich houdt, alvorens naar huis te gaan ?

2. Of vangt hij ook 's nachts prooi bv. voor een verlicht venster, waar natuurlijk legio insecten van allerlei formaat komen ? Binnengevlogen Hoornaars vlogen op de Kemperberg liefst zo hoog mogelijk tussen de hanebalken. Op jacht naar spinnen ?

3. Als we inderdaad met een vermindering van broedzorgdrang te maken hebben, waarom vliegen andere wespen dan niet 's nachts ?

Enige van de gevangen Hoornaars en de buitgemaakte prooi bevinden zich in mijn verzameling.

Den Helder.

N. H. v. VENDELOO.

Kettingen van Spitsmuizen. In „De Zoogdieren van Nederland” komt een afbeelding voor van instinctieve kettingvorming door jonge spitsmuizen indien gevaar dreigt. Dit bevordert het blijven van de hele familie tijdens de vlucht.

De landarbeider, de heer J. Verwijs te St. Philipsland, meldt mij het volgende. Hij zag tijdens het opladen van vlassechelen, bij het blootkomen van de akker daaronder, jonge spitsmuisjes, die zich aan elkaars ruggen vastbeten. Twee aan een oude spitsmuis, vier aan elkaar. Er bleek een zevende jong in het nestje achtergebleven. Verwijs zette dat ene jong bij de groep van vier en dacht, dat het nu zou aansluiten. Dit gebeurde niet, maar het voorste van de ketting van vier beet zich vast aan de rug van het zevende jong, waardoor dit tot de vlucht werd geactiveerd. De arbeider vermaakte zich door de jongen met een boog naar het nest terug te doen keren, waar en de groep van drie en die van vijf in gesloten formatie via een nestgang de grond binnendrongen.

B. J. J. R. WALRECHT.

Lantaarnbladen. Vooral in de grote steden is in deze tijd van het jaar dikwijls zeer fraai te zien, dat laanbomen aan takken vlak bij een sterke lantaarn hun bladen behouden, lang nadat alle overige bladen zijn afgevallen. Vooral platanen vertonen het verschijnsel vaak heel mooi, maar ook bij populieren en andere kan men het waarnemen. Het vermoeden ligt voor de hand dat het permanente licht de rijping en vorming van het scheidingslaagje tegenhoudt. J.Hs